

BIBLIOGRAFIJOS MOKSLAS SOVIETMEČIU: KIEKYBINĖ CHARAKTERISTIKA

OSVALDAS JANONIS

Vilniaus universiteto Knygotyros ir dokumentotyros institutas
Universiteto g. 3, LT-01513 Vilnius, Lietuva
El. paštas: janonis@kvb.lt

Bibliografijos mokslo raida Lietuvoje iki 1940 metų išnagrinėta V. Žuko monografijoje „Lietuvių bibliografijos istorija“ [14]. Sovietmečiu rengtose mokslinėse konferencijose ir spaudoje iki pat aštuntojo dešimtmečio pabaigos bibliografijos mokslo būklė arba buvo neanalizuojama, arba paminima epizodiškai [1–4]. Nuo 9-ojo dešimtmečio tirti bibliografijos mokslo būklę, išryškinti jo raidos problemas ir nubrėžti uždavinius bandė šių eilučių autorius [6, 8, 9]. Medžiagos šio mokslo raidos analizei pateikia ir referatines apžvalgas [7, 10, 11], aprėpiančios laikotarpį nuo 1971 metų. Tačiau iki šiol neturime bibliografijos mokslinės minties raidos sovietmečiu vientisos istorijos.

Šio straipsnio tikslas – išryškinti bibliografijos mokslo raidos 1941–1990 metais pagrindinius bruožus ir pateikti pradinę medžiagą išsamiam tyrimui. Šiam tikslui pasiekti naudojamas statistinis bibliografinis metodas. Jis leido atskleisti Lietuvos autorių mokslinių publikacijų bibliografijos tematika skaičių dešimtmečiais, nustatyti produktyviausius autorius, publikacijų pasiskirstymą pagal bibliografijos mokslo skyrius, publikavimo vietą, kalbas, publikacijų tipus ir rūšis. Bibliometrinė analizė sudarė galimybę išaiškinti produktyviausius žurnalus ir tęstinius leidinius, kuriuose mokslininkai ir praktikai skelbė mokslines publikacijas. Straipsnyje nesiekama įvertinti mokslinių darbų kokybės ir atskleisti vienų ar kitų mokslinių idėjų vertės, jų įtakos tolesnei bibliografijos mokslo ir praktikos plėtotei (tą padaryti ribotos apimties straipsnyje neįmanoma, be to, reikia pasiūlyti kitus mokslinio pažinimo metodus).

Analizės objektu pasirinktas 1941–1990 metais paskelbtų 498 mokslinių publikacijų masyvas. Į jį pateko mokslininkų, bibliografijos dėstytojų, bibliografų ir kitų mokslo sričių atstovų bibliografijos tematikos darbai: monografijos, mokslinių straipsnių rinkiniai, moksliniai pranešimai ir jų tezės, moksliniai straipsniai ir kitos analitinės publikacijos, paskelbtos Lietuvoje ir už jos ribų lietuvių ir kitomis kalbomis. Žinios apie mokslines

publikacijas kauptos iš valstybinės bibliografijos leidinių, bibliografijos rodyklių ir referatinių apžvalgų bibliografijos mokslo tematika. Masyvo analizės rezultatai pateikiami dešimtmečiais lentelių pavidalu. Tai sudaro galimybę stebėti kiekybinius mokslinių publikacijų pokyčius.

Pirmąsias publikacijas 1941 metais paskelbė J. Rimantas [12] ir V. Biržiška [17]. J. Rimantas nagrinėjo visuotinio katalogo problemą (tai buvo pranešimo santrauka), V. Biržiška – lietuvių bibliografijos būklę. Dėl suprantamų priežasčių (karo, žymių bibliografų pasitraukimo į Vokietiją ir kt.) iki 6-ojo dešimtmečio vidurio mokslinių publikacijų bibliografijos klausimais nepaskelbta. Situacijai keistis didelės įtakos turėjo Bibliotekinininkystės katedros įsteigimas Vilniaus universitete 1949 metais ir Valstybinės respublikinės bibliotekos metodinės veiklos stiprinimas. Antruoju dešimtmečiu paskelbtos 36 publikacijos (žr. 1 lentelę).

Vėliau tris dešimtmečius jų skaičius nuolat augo, o 1981–1990 metais pasiekė rekordinį skaičių – 220. Daug įtakos publikacijų skaičiaus augimui darė mokslinių renginių (žr. 2 lentelę) gausėjimas. Bibliografijos mokslinės minties raidai ypač reikšmingos buvo pirmosios bibliotekininkų konferencijos, penkios respublikinės bibliografų konferencijos, respublikinis bibliografotyros simpoziumas Trakuose (1982 m.) ir kt.

Kitas svarbus veiksnys buvo mokslo darbuotojų, įgijusių mokslo laipsnius, gausėjimas (žr. 3 lentelę). Pradedant 1960 metais, kai V. Žukas apgynė pirmąją filologijos mokslų kandidato disertaciją bibliografijos istorijos klausimais, kiekvieną dešimtmetį buvo apginama vidutiniškai po keturias disertacijas (1975 metais Vilniaus universitete įsteigtoje aspirantūroje disertacijų bibliografijos tematika neparengta). Beje, dauguma disertantų yra tarp produktyviausių autorių (žr. 4 lentelę).

Daugiausia publikacijų bibliografijos tematika paskelbė V. Žukas. Sovietmečiu jis kasmet publikuodavo po 2,9 publikacijos. Į produktyviausių autorių dešimtuką iš prakti-

1 lentelė. Lietuvos autorių mokslinių publikacijų bibliografijos tematika skaičius 1941–1990 metais

Laikotarpis	Publikacijų skaičius	%
1941–1950	2	0,4
1951–1960	36	7,2
1961–1970	111	22,3
1971–1980	129	25,9
1981–1990	220	44,2
Iš viso	498	100

2 lentelė. *Moksliniai renginiai, turėję įtakos publikacijų bibliografijos tematika skaičiaus augimui*

Metai	Mokslinio renginio pavadinimas
1958	Pirmoji Tarybų Lietuvos bibliotekininkų konferencija (Vilnius)
1962	Pirmoji respublikinė bibliografų konferencija (Kaunas)
1965	Antroji Tarybų Lietuvos bibliotekų darbuotojų mokslinė konferencija (Vilnius)
1969	Antroji respublikinė konferencija bibliografijos klausimais (Vilnius)
1973	Trečioji respublikinė konferencija bibliografijos ir kraštotyros klausimais (Vilnius)
1976	Trečioji Tarybų Lietuvos bibliotekininkų mokslinė konferencija (Vilnius)
1979	Ketvirtoji Tarybų Lietuvos bibliografų konferencija (Vilnius)
1981	Pabaltijo respublikinių bibliotekų XIV seminaras-stovykla „LiLaEst“
1982	Respublikinis bibliografotyros simpoziumas (Trakai)
1983	Ketvirtoji Tarybų Lietuvos bibliotekininkų mokslinė konferencija (Vilnius)
1985	Mokslinė praktinė konferencija „Valstybinės bibliografijos raida ir perspektyvos Tarybų Lietuvoje“ (Vilnius)
1986	Penktoji bibliografų mokslinė konferencija (Vilnius)
1988	Respublikinė mokslinė konferencija „Bibliotekinių, bibliografinių ir informacinių sistemų tobulinimo kryptys respublikoje“ (Vilnius)

3 lentelė. *Disertacijų bibliografijos tematika gynimas 1960–1990 metais*

Metai	Disertanto vardas, pavardė ir mokslinis laipsnis	Disertacijos gynimo vieta
1960	Vladas Žukas (filol. m. kand.)	Vilnius
1963	Viktoras Lyrovas (ped. m. kand.)	Maskva
1965	Jonas Basiulis (filol. m. kand.)	Vilnius
1969	Ala Miežinienė (ist. m. kand.)	Vilnius
1972	Vladas Žukas (filol. m. dr.)	Vilnius
1978	Julija Čepytė (ped. m. kand.)	Leningradas (dabar – Sankt Peterburgas)
1979	Elena Matulaitytė (ped. m. kand.)	Leningradas
1979	Osvaldas Janonis (ped. m. kand.)	Leningradas
1984	Danutė Kastanauskaitė (ped. m. kand.)	Leningradas
1985	Renaldas Gudauskas (ped. m. kand.)	Leningradas
1986	Regina Varnienė (ped. m. kand.)	Leningradas
1986	Arūnas Augustinaitis (ped. m. kand.)	Leningradas
1990	Julija Zinkevičienė (ped. m. kand.)	Leningradas

4 lentelė. *Produktiviausi Lietuvos bibliografijos mokslininkai ir praktikai*

Autoriaus vardas ir pavardė (pirmosios publikacijos data)	Mokslinių publikacijų skaičius	Vidutiniškai publikacijų per metus
Vladas Žukas (1958)	92	2,9
Osvaldas Janonis (1978)	27	2,3
Viktoras Lyrovas (1961)	18	1,5
Julija Čepytė (1975)	16	1,1
Elena Matulaitytė (1976)	14	1,0
Stasys Tomonis (1954)	36	1,0
Jonas Basiulis (1957)	22	0,7
Danutė Kastanauskaitė (1972)	12	0,7
Ala Miežinienė (1961)	13	0,5
Levas Vladimirovas (1958)	14	0,4

5 lentelė. *Lietuvos autorių mokslinių publikacijų, parengtų su bendraautoriais, skaičius 1941–1990 metais*

Bendras skaičius	Tarp jų				
	1941–1950	1951–1960	1961–1970	1971–1980	1981–1990
38	–	1	2	6	29

kų pateko S. Tomonis, savo pranešimuose ir straipsniuose nagrinėjęs aktualiausias bibliografijos organizavimo ir bibliografinės veiklos metodikos problemas, ypač daug nusipelnęs rekomendacinei bibliografijai. Per 60 proc. visų publikacijų paskelbė vyrai.

Bendraautorystė labiau paplito tik 9-ajame dešimtmetyje, kai 29 mokslines publikacijas drauge parengė du ar trys autoriai (žr. 5 lentelę). Ji ypač būdinga publikacijoms bibliografinių procesų automatizavimo klausimais.

Mokslinių publikacijų pasiskirstymas pagal bibliografijos mokslo skyrius parodytas 6 lentelėje. Daugumoje iš jų buvo nagrinėjamos bibliografijos organizacijos ir metodikos problemos. Šios tematikos publikacijos iš viso sudaro 68,1 proc. visų mokslinių publikacijų. Jos vyravo per visą sovietmetį. Publikacijose buvo apibendrinama įvairių bibliotekų bibliografinės veiklos patirtis, analizuojama bendroji ir specialioji bibliografinė veikla. Jose nemažai dėmesio buvo kreipiama į einamosios valstybinės ir repertuarinės (A. Ulpis, V. Lyrovas, J. Basiulis, E. Urniežiūtė, A. Lukošūnas, Z. Jackūnienė), mokslo pagalbinės ir rekomendacinės (S. Tomonis), šakinės bibliografijos (V. Žukas, Ž. Zaveckienė, S. Matulaitytė ir kt.) organizacinius ir metodikos klausimus.

6 lentelė. Lietuvos autorių 1941–1990 metų mokslinių publikacijų pasiskirstymas pagal bibliografijos mokslo skyrius

Laikotarpis	Iš viso	Tarp jų			
		Bibliografijos mokslo metodologija	Bibliografijos teorija	Bibliografijos istorija	Bibliografijos organizacija ir metodika
1941–1950	2	–	–	–	2
1951–1960	36	–	–	16	20
1961–1970	111	1	7	31	72
1971–1980	129	8	8	35	78
1981–1990	220	13	22	18	167
Iš viso	498	22	37	100	339
Procentai	100	4,4	7,4	20,1	68,1

Disertacijas šiais klausimais apgynė V. Lyrovas [24], J. Basiulis [16], A. Liachovičiūtė-Miežinienė [26], J. Zinkevičienė [22]. 1979 metais pasirodė pirmoji monografija šakinės bibliografijos tematika – V. Žuko „Lietuviškieji literatūros bibliografijos šaltiniai“ [13]. Taip pat nagrinėtos kraštotyros bibliografijos (V. Žukas, A. Lukošūnas) problemos. Bibliografinės produkcijos apskaitos problemas 8-ajame dešimtmetyje tyrė E. Matulaitytė, 1979 metais apgynusi pedagogikos mokslų kandidato disertaciją [25].

Publikacijose gvildinti aktualūs bibliografavimo (J. Basiulis, S. Tomonis, D. Kastauskaitė ir kt.) ir bibliografinio aptarnavimo (S. Tomonis, A. Jurčiukonienė, K. Vaitkevičius, B. Poškutė ir kt.) klausimai. 1986 metais R. Varnienė apgynė pedagogikos mokslų kandidato disertaciją „Tikslinių kompleksinių programų informacinis-bibliografinis aprūpinimas problemiška orientuotos sistemos pagrindu“ [18], o A. Augustinaitis – „Suvestinis katalogas šiuolaikinėje dokumentinių komunikacijų sistemoje“ [15]. 6-ojo dešimtmečio pabaigoje–7-ojo pradžioje imta tirti skaitytojų bibliografinės kultūros ugdymo problematika (J. Basiulis, A. Jurčiukonienė, V. Spitrys). 1983 metais paskelbti T. Gustienės, A. Kanclerio ir S. Tomonio metodikos nurodymai „Visuomenės bibliografinė kultūra ir jos ugdymas“ [5]. Septintajame dešimtmetyje pasirodė pirmosios publikacijos bibliografinių procesų mechanizavimo ir automatizavimo klausimais (A. Kancleris, L. Vladimirovas, R. Našliūnas ir kt., vėliau – V. Anelauskas, A. Ivaškevičius, A. Augustinaitis, P. Abarius ir kt.). Reikšmingus darbus bibliografijos mokymo tema paskelbė L. Vladimirovas. 1985 metais pedagogikos kandidato disertaciją „Bibliotekinis-bibliografinis mokymas TSRS universitetuose“ apgynė R. Gudauskas [19].

20,1 proc. publikacijų sudaro darbai, skirti bibliografijos istorijai. Pirmuosius istorinės tematikos mokslinius straipsnius pokario metais paskelbė R. Rozet (apie bibliografinę medžiagą Vilniaus XIX a. 1-ojo–3-iojo dešimtmečių periodikoje, bibliografijos dėstymą Vilniaus universitete XIX a. pirmojoje pusėje). Dauguma istorinės tematikos publikacijų priklauso V. Žukui. Jo produktyvų mokslinį darbą šioje srityje vainikavo dvi disertacijos [20, 21] ir mokslinė monografija „Lietuvių bibliografijos istorija“ [14]. Istorijos bibliografijos istoriją tyrė A. Miežinienė, katalogavimo istoriją – D. Kastanauskaitė [23]. Keletą istorinės tematikos mokslinių straipsnių parašė J. Čepytė.

Bibliografijos teorijos problemoms skirta 7,4 proc. visų publikacijų, bibliografijos mokslo metodologijos – 4,4 procento. Šioje srityje svarus įnašas priklauso V. Lyrovui. Jis nagrinėjo nacionalinės, „patriotikos“ ir lituanikos bibliografijos sampratą, dalyvavo sąjunginėje diskusijoje (1961 m.) šių bibliografijos rūšių santykio klausimu. Mokslininkas taip pat tyrė sisteminį ir informacinį požiūrį į bibliografiją, bibliografinės informacijos sampratą, mokslometrijos ir bibliometrijos ryšius. Sovietiniame bibliografijos moksle plačiai įsitvirtino jo idėja apie modeliuojančią bibliografijos funkciją. Svarų įnašą į bibliografijos teoriją įnešė J. Čepytė. Jos pagrindinių tyrimų objektas – bibliografijos ir bibliografijos priemonių rūšinė klasifikacija [27]. A. Augustinaitis sėkmingai dalyvavo sąjunginėje diskusijoje (1985 m.) bibliografinės informacijos sąvokos klausimu. Bibliografijos ir gretimų veiklos sričių tarpusavio santykius tyrė V. Lyrovas, A. Kancleris, L. Vladimirovas, A. Vaitkevičius. Šių eilučių autorius nagrinėjo sisteminio požiūrio į bibliografijos produkciją metodologinius aspektus [28], grindė bibliografijos mokslo metodologijos statusą.

Septinta lentelė rodo Lietuvos autorių publikacijų geografiją. Iš jos matyti, kad nuolat augo jų skaičius sąjunginėje spaudoje.

Straipsniai rusų kalba leido supažindinti Sovietų Sąjungos mokslininkus ir praktikus su Lietuvos autorių bibliografijos mokslo ir praktikos laimėjimais. Daugiausia publikacijų rusų kalba paskelbė Leningrade studijavę aspirantai (žr. 8 lentelę).

Lietuvos autorių mokslinių publikacijų rusų kalba pasiskirstymas pagal bibliografijos mokslo skyrius rodo, kad vyravo bibliografijos organizavimo ir bibliografijos mokslo metodologijos tematika (žr. 9 lentelę).

Dešimtoje lentelėje parodytas mokslinių publikacijų pasiskirstymas pagal tipus ir rūšis. Daugiausia paskelbta mokslinių straipsnių (iš viso 296), tarp jų 61,2 proc. – žurnaluose, o 30,4 proc. – mokslo darbuose.

Daugiausia publikacijų bibliografijos tematika paskelbė biuletenis „Bibliotekų darbas“ (žr. 11 lentelę).

7 lentelė. Lietuvos autorių mokslinių publikacijų pasiskirstymas pagal publikavimo vietą 1941–1990 metais

Publikavimo vieta	Iš viso	Tarp jų				
		1941–1950	1951–1960	1961–1970	1971–1980	1981–1990
Lietuva	430	1	26	99	110	194
Buv. SSRS respublikos	67	1	10	12	18	26
Užsienio šalys	1	–	–	–	1	–
Iš viso	498	2	36	111	129	220

8 lentelė. Lietuvos autoriai, paskelbę daugiausiai mokslinių publikacijų buvusios Tarybų Sąjungos ir užsienio šalių spaudoje

Autoriaus vardas ir pavardė	Publikacijų skaičius
Osvaldas Janonis	8
Julija Čepytė	6
Viktoras Lyrovas	6
Elena Matulaitytė	6
Stasys Tomonis	4
Antanas Ulpis	4
Jonas Basiulis	3

9 lentelė. Lietuvos autorių mokslinių publikacijų, paskelbtų 1941–1990 metais buvusioje Tarybų Sąjungoje, pasiskirstymas pagal bibliografijos mokslo skyrius

Laikotarpis	Iš viso	Tarp jų			
		Bibliografijos mokslo metodologija	Bibliografijos teorija	Bibliografijos istorija	Bibliografijos organizacija ir metodika
1941–1950	1	–	–	–	1
1951–1960	10	–	–	1	9
1961–1970	12	–	1	–	11
1971–1980	19	8	2	–	9
1981–1990	26	4	3	3	16
Iš viso	68	12	6	4	46

Šešiolika mokslinių straipsnių publikuota pagrindiniame sąjunginiame bibliografijos žurnale „Sovetskaja bibliografija“.

Didelį vaidmenį bibliografijos mokslo plėtotei suvaidino tęsiamieji mokslo darbų leidiniai „Bibliotekinkystės ir bibliografijos klausimai“ ir „Knygotyra“ (žr. 12 lentelę).

Didžiąją mokslinių straipsnių dalį (52,4 proc.) paskelbė bibliotekinkystės tematikos leidiniai (žr. 13 lentelę).

10 lentelė. Lietuvos autorių 1941–1990 metų mokslinių publikacijų bibliografijos tematika pasiskirstymas pagal tipus ir rūšis

Publikacijos tipas ir rūšis	Iš viso	Tarp jų				
		1941–1950	1951–1960	1961–1970	1971–1980	1981–1990
Mokslinės monografijos	2	–	–	–	1	1
Brošiūros ir knygos*	12	–	1	3	3	5
Moksliniai straipsniai						
– mokslo darbuose	90	–	9	39	22	20
– straipsnių rinkiniuose	25	–	–	–	5	20
– žurnaluose	181	2	21	41	42	75
Moksliniai pranešimai	68	–	4	24	30	10
Mokslinių pranešimų tezės	120	–	1	4	26	89
Iš viso	498	2	36	111	129	220

* Čia įskaityti ir atskiromis brošiūromis išleisti moksliniai pranešimai.

11 lentelė. Žurnalai, kuriuose Lietuvos autoriai skelbė mokslinius straipsnius bibliografijos tematika 1941–1990 metais

Žurnalo pavadinimas	Mokslinių straipsnių skaičius
Bibliotekų darbas	137
Sovetskaja bibliografija	16
Biblioteki SSSR	3
Naučno-techničeskaja informacija	3
Techničeskije biblioteki SSSR	2

12 lentelė. Tęsimieji mokslo darbų leidiniai, kuriuose Lietuvos autoriai skelbė mokslines publikacijas bibliografijos tematika 1957–1990 metais

Tęsiamoji leidinio pavadinimas	Mokslinių publikacijų skaičius
Knygotyra	38
Bibliotekininkystės ir bibliografijos klausimai	28
Vilniaus universiteto bibliotekos metraščiai	9
Vilniaus universiteto „Mokslo darbų“ istorijos ir istorijos bei filologijos serijos	5
Bibliotekininkystė ir bibliografija	4
Voprosy nacionalnoj bibliografiji vtoroj stepeni v SSSR	2

13 lentelė. Mokslinių publikacijų bibliografijos tematika skaičius 1941–1990 metais pagal jas skelbusių žurnalų ir tęsiamųjų leidinių turinį

Mokslo šaka, kuriai priklauso žurnalas ar tęsiamasis leidinys	Publikacijų bibliografijos tematika skaičius	Procentai
Bibliografija	80	29,5
Bibliotekininkystė	142	52,4
Knygotyra	38	14,0
Kitos mokslo šakos	11	4,1
Iš viso	271	100

Tik 11 mokslinių straipsnių paskelbta kitų mokslo šakų žurnaluose ir tęsiamuosiuose leidiniuose. Rekordinis mokslinių pranešimų skaičius (30) paskelbtas 8-ajame dešimtmetyje. Brošiūromis išleisti II respublikinės konferencijos bibliografijos klausimais (1969 m.), IV respublikinės bibliografų konferencijos (1979 m.) pranešimai. Mokslinės praktinės konferencijos „Valstybinės bibliografijos raida ir perspektyvos Tarybų Lietuvoje“ (1985 m.) išėjo rinkiniu „Iš bibliografijos aruodų“. Jų tezių publikavimo mastai ypač išaugo (89) 9-ajame dešimtmetyje.

Publikacijų srauto bibliografijos tematika bibliometrinė (statistinė bibliografinė) analizė leidžia daryti išvadą, kad sovietmečiu bibliografijos mokslinių žinių nuolat gausėjo. Ypač produktyvus buvo 9-asis dešimtmetis. Bibliografinė mokslinė veikla tiriamu laikotarpiu įgavo profesionalų pobūdį. Tai pirmiausia susiję su Bibliotekininkystės ka-

tedros įsteigimu Vilniaus universitete, mokslo darbuotojų, įgijusių mokslinius laipsnius, gausėjimu.

Mokslinių tyrimų autorių institucinė priklausomybė rodo, kad didžiausią indėlį į bibliografijos mokslo plėtotę įnešė Vilniaus universitetas, Valstybinė respublikinė biblioteka, tuometinio Leningrado valstybinis N. Krupskajos kultūros institutas. Šiame procese gana aktyviai dalyvavo ir didžiųjų respublikos mokslo bibliotekų bibliografai. Didelė mokslinės veiklos paskata buvo moksliniai renginiai. Sovietmečiu susiklostė respublikinių mokslinių konferencijų bibliografijos klausimais rengimo tradicija.

Respublikos bibliografijos mokslininkai gana produktyviai ir kryptingai dirbo bibliografijos istorijos, bibliografijos mokslo metodologijos ir bibliografijos teorijos srityse. Bibliografijos istorijos tyrimų sulėtėjimas tiesiogiai susijęs su subjektyviu veiksmu: pamažu iš šios veiklos baro pasitraukė bibliografijos istorikas V. Žukas. Didžiausią mokslinės produkcijos dalį sudarė bibliografijos organizavimo ir bibliografinės veiklos (daugiausia praktinės) metodikos klausimai. Tai rodo, kad bibliografijos mokslininkai ir kiti ši darbą dirbę asmenys stengėsi atsiliepti į bibliografijos praktikos poreikius.

Įteikta 2006 m. vasario mėn.

NUORODOS

1. BASIULIS, J. Bibliografija per pirmąjį Tarybų valdžios dešimtmetį (1940–1950). *Knygotyra*, 1970, t. 1, p. 45–57.
2. BASIULIS, J. *Bibliografijos raida ir bibliografinio darbo koordinavimas respublikoje (1962–1968): medžiaga 2-ajai respublikinei bibliografų konferencijai*. Vilnius, 1968. 21 p.
3. BASIULIS, J. *Bibliografijos raidos tendencijos LTSR 1973–1978 m.* Vilnius, 1979. 19, [14] p.
4. BASIULIS, J. *Bibliografijos vystymosi tendencijos respublikoje 1969–1972 m.: (medžiaga 3-iajai respublikinei konferencijai bibliografijos ir kraštotyros klausimais)*. Vilnius, 1973. 18 p.
5. GUSTIENĖ, T.; KANCLERIS, A.; ir TOMONIS, S. *Visuomenės bibliografinė kultūra ir jos ugdymas: (metodinės rekomendacijos)*. Vilnius, 1983. 30, [2] p.
6. JANONIS, O. Bibliografijos mokslas: rezultatai ir problemos. *Bibliotekų darbas*, 1987, nr. 2, p. 8–10.
7. JANONIS, O. *Bibliografijos mokslas Lietuvoje 1986–2000 metais: referatinė apžvalga*. Vilnius, 2002. 65, [2] p.
8. JANONIS, O. Bibliografijos mokslinis tyrimas [1976–1980 metais]. *Bibliotekų darbas*, 1982, nr. 10, p. 12–13.
9. JANONIS, O. Bibliografotyros raida ir problemos Lietuvos TSR 1971–1982 m. Iš: *Respublikinis bibliografotyros seminaras, Trakai, 1982 m. gegužės 19–21 d.: pranešimų tezės*. Vilnius, 1982, p. 7–140.

10. JANONIS, O. *Tarybų Lietuvos bibliografijos mokslas, 1976–1982 m.*: referatinė apžvalga. Vilnius, 1983. 51, [1] p. Tas pats leidinys rus.
11. JANONIS, O. *Tarybų Lietuvos bibliografijos mokslas, 1983–1985 m.*: referatinė apžvalga. Vilnius, 1986. 52 p. Tas pats leidinys rus.
12. RIMANTAS, J. Visuotinio katalogo klausimu. *Bibliografijos žinios*, 1941, nr. 1, p. 26–32.
13. ŽUKAS, V. *Lietuviškieji literatūros bibliografijos šaltiniai*. Vilnius, 1979. 177 p.
14. ŽUKAS, V. *Lietuvių bibliografijos istorija: (iki 1940 metų)*. Vilnius: Mokslas, 1983. 263, [1] p.
15. АУГУСТИНАЙТИС, А. *Сводный каталог в современной системе документальных коммуникаций*: диссертация ... кандидата педагогических наук. Ленинград, 1986. 234 p.
16. БАСЮЛИС, Й. *Библиографические летописи печати Литовской ССР*: автореферат диссертации ... кандидата филологических наук. Вильнюс, 1965. 16 p.
17. БИРЖИШКА, В. Состояние литовской библиографии. *Советская библиография*, 1941, вып. 1, p. 203–207.
18. ВАРНЕНЕ, Р. *Информационно-библиографическое обеспечение целевых комплексных программ на основе проблемно-ориентированной системы*: автореферат диссертации ... кандидата педагогических наук. Ленинград, 1986. 15 p.
19. ГУДАУСКАС, Р. Ю. *Библиотечно-библиографическое образование в университетах СССР*: автореферат диссертации ... кандидата педагогических наук. Ленинград, 1985. 16 p.
20. ЖУКАС, В. С. *Балтрамайтис и его библиографические труды*: автореферат диссертации ... кандидата филологических наук. Вильнюс, 1960. 22 p.
21. ЖУКАС, В. *История литовской библиографии: (до 1940 г.)*: автореферат диссертации ... доктора филологических наук. Вильнюс, 1972. 57 p.
22. ЗИНКЯВИЧЕНЕ, Ю. *Система библиотечно-библиографического обслуживания сельского хозяйства: состояние, проблемы совершенствования и перспективы развития*: диссертация ... кандидата педагогических наук. Ленинград, 1990. 202 p.
23. КАСТАНАУСКАЙТЕ, Д. И. *История каталогов библиотеки Вильнюсского университета и их роль в развитии каталогизации в Литве: (с середины XVI в. До середины XX в.)*: автореферат диссертации ... кандидата педагогических наук. Ленинград, 1984. 15 p.
24. ЛИРОВ, В. П. *Литва в печати СССР и зарубежных стран социализма: (вопросы развития библиографии литуаники)*: автореферат диссертации ... кандидата педагогических наук. Москва, 1963. 111 p.
25. МАТУЛАЙТИТЕ, Э. *Библиография библиографии в союзных республиках: анализ состояния и перспективы развития*: автореферат диссертации ... кандидата педагогических наук. Ленинград, 1979. 16 p.
26. МЕЖИНЕНЕ, А. Библиографические источники по истории Литвы: автореферат диссертации ... кандидата исторических наук. Вильнюс, 1969. 18 p.
27. ЧЯПИТЕ, Ю. А. *Проблемы классифицирования библиографических пособий и библиографии*: автореферат диссертации ... кандидата педагогических наук. Ленинград, 1978. 20 p.
28. ЯНОНИС, О. В. *Методологические аспекты системного исследования библиографической продукции*: автореферат диссертации ... кандидата педагогических наук. Ленинград, 1979. 17 p.

**SCIENCE OF BIBLIOGRAPHY IN SOVIET PERIOD:
QUANTITATIVE CHARACTERIZATION**

OSVALDAS JANONIS

Abstract

The article presents 498 scientific publications on bibliography, published in 1941–1990, results of statistic bibliographical analysis. It reveals dynamics of the number of scientific publications in decades, the most productive authors, division of publications in accordance with sections of the science of bibliography, place of publication, languages, types of publications, magazines and continuing editions that included published material, etc. The accumulated data may be useful for the further research of the Lithuanian bibliography in the Soviet period.

**BIBLIOGRAFIJOS MOKSLAS SOVIETMEČIU:
KIEKYBINĖ CHARAKTERISTIKA**

OSVALDAS JANONIS

Santrauka

Šio straipsnio tikslas – išryškinti bibliografijos mokslo raidos 1941–1990 metais pagrindinius bruožus ir pateikti pradinę medžiagą išsamiam ir visapusiškam tyrimui. Šiuo tikslu naudojamas statistinis bibliografinis metodas. Jis leido atskleisti Lietuvos autorių mokslinių publikacijų bibliografijos tematika skaičių dešimtmečiais, nustatyti produktyviausius autorius, publikacijų pasiskirstymą pagal bibliografijos mokslo skyrius, publikavimo vietą, kalbas, publikacijų tipus ir rūšis, sudarė galimybę išsiaiškinti produktyviausius žurnalus ir tęsiamuosius leidinius, kuriuose mokslininkai ir praktikai skelbė mokslines publikacijas, ir pan. 498 mokslinių publikacijų srauto bibliografijos tematika statistinė bibliografinė analizė leidžia daryti išvadą apie tai, kad sovietmečiu bibliografijos mokslinių žinių nuolat gausėjo. Ypač produktyvus buvo 9-asis dešimtmetis. Bibliografinė mokslinė veikla tiriamu laikotarpiu tapo profesionali.